

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto I

V Ljubljani, dne 26. novembra 1926

Štev. 52

Sokolski domovi

Neprijatelji Slovanov so hoteli zadušiti med svetovno vojno sokolski plamen, za katerega so vedeli, da piapola iz čistih slovanskih duš in da je nevaren, da uniči tuje gospodstvo. Posluževali so se najhujših sredstev in kdor je bil samo član Sokola, je bil že zaznamovan z zloglasno označko »p. v.« ali celo »p. u.«, to je pomenilo: politično osumljen ali celo politično nezanesljiv, nevaren. Kako so s takimi postopali, to je menda vsem znano; najlažja kazen je bila, če so ga poklicali k vojakom in ga odposlali na najbolj ogrožene točke, kjer jih je žal mnogo ostalo. Druge so zopet zaprli in jih mučil po različnih jetnišnicah in postavili celo pred vojno sodnijo, ki je imela navadno najbolj bogato žetev na slovanskih poljih.

Toda ta plamen niso mogli uničiti. V veličastnem trenutku, ko je bila premagana protislovanska fronta, je udaril sokolski plamen z vso silo na dan in tako mogočno žarel kakor še nikoli prej tako. Stari borci so se zbrali ponovno in šli na delo. Njih vrste pa so se tudi znatno pomnožile, posebno z navdušeno mladino. V Ljubljani in tudi na deželi se je širila sokolska deja, katero pa je bilo treba tudi uresničiti in bilo je treba postaviti lastne domove, kjer naj bi se shajali bratje Sokoli in ojačevali, krepili telesno in izobraževali duševno. V vseh važnejših točkah Slovenije so pričeli z delom in sokolski domovi večji ni manjši so jeli rasti in se dvigati. Večinoma so bili kmalu dograjeni in vrli delavci se danes vesele in uživajo sadove ne posebno lahkega dela. Nekaj pa jih je žal onemoglo, a upajmo, da tudi pri njih zmaga nepremagljiva sokolska odpornost in uvidevnost, da le z združenimi močmi dosežemo naš cilj. Število Sokolov v Ljubljani je tako narastlo, da ni več zadostovalo eno društvo, marveč so ustanovili v mestu samem tri društva in še v vseh okoliških krajih. Za te obširne sokolske vrste pa tudi prostori niso zadostovali več, treba je bilo misliti na mogočno novo zgradbo, ki naj bi služila za telovadbo, za duševno izobrazbo in za razvedrilo bratom Sokolom.

Sokol I. se je z največjim pogumom lotil težke naloge in začel zidati veličastno stavbo. Takrat so se pa pojavili klerikalci, ki so

z najpodlejšimi sredstvi hoteli zidanje preprečiti. S svojim sovražstvom proti Sokolstvu so prekosili celo avstrijske policaje, a tudi iz tega boja je Sokol izšel zmagonosno.

Neumorni sokolski delavci so se dobro zavedali velikih težkoč in jeli nabirati najvažnejše, to je denar, skrbno in neumorno, kakor pridne čebelice med. Zapisali so si zlat izrek: »Zrno pri zrnu

pogača, kamen na kamen palača! In če se je kedaj uresničil ta pregovor, se je baš pri velikem sokolskem domu na Taboru v Ljubljani: pred nami stoji mogočna palača, ena izmed najlepših stavb v Ljubljani.

Načrt za krasno in nad vse pripravno stavbo je naredil arhitekt profesor Ivan Vurnik iz Radovljice, prostovoljne prispevke pa sta nabirala in uporabo istih vodila v prvi vrsti bivši ljubljanski geernt brat Jos. Turk in pa starosta dr. Pestotnik. Prvi pa je tudi osebno denarno morda najbolj podpiral to prepotrebno sokolsko zgradbo; žrtvoval je poleg drugih mnogih izdatkov tudi vso svojo plačo, ki jo je prejemal kot geernt.

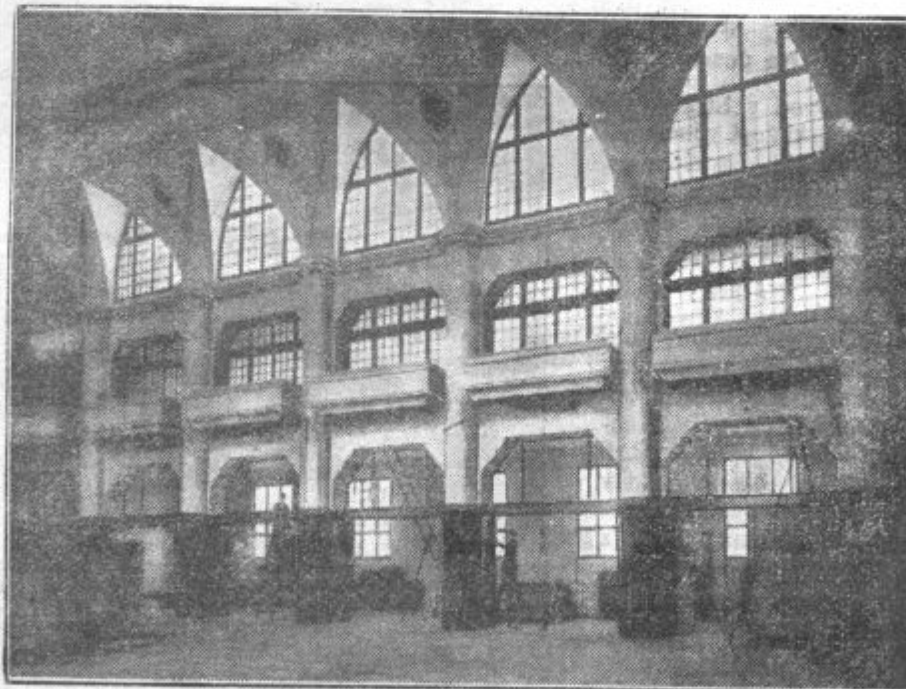
Na naših slikah vidimo dom na Taboru od zunaj in pa veliko dvorano, ki bo otvorjena 27. novembra 1926. Otvoritev in pravo posvečenje novega sokolskega doma bo pa prihodnje leto, na Vidov dan.

Za popolno izgotovitev vseh prostorov in za poslikanje in opremo istih, pa manjka še precej denarja, toda zavedamo se, da tisti, ki so se do danes zavedali svojih dolžnosti in so prekoračili začetno trnovo pot, ne omagajo in bodo še nadalje prožili svojo častno darežljivo roko. Dolžnost nas vseh, ki se zavedamo, kako važno je Sokolstvo, pa je, da tudi mi vsi storimo svojo narodno, sokolsko dolžnost in pomoremo vsak po svojih močeh, da se lepa zgradba čimprej vzpostavi.

Ta najlepši in najveličastnejši dom Sokola v celi državi je mogočna priča nezlomljive moči in najvstrajnejše marljivosti naših sokolskih delavcev, obenem pa večni spomenik vsem onim, ki so na ta ali on način pomagali postaviti sebi dom, prihodnjim rodovom pa visoko šolo zmagovitega nauka ustanoviteljev Sokolstva Fügnerja in Tyrša.

Sokolski dom na Taboru v Ljubljani.

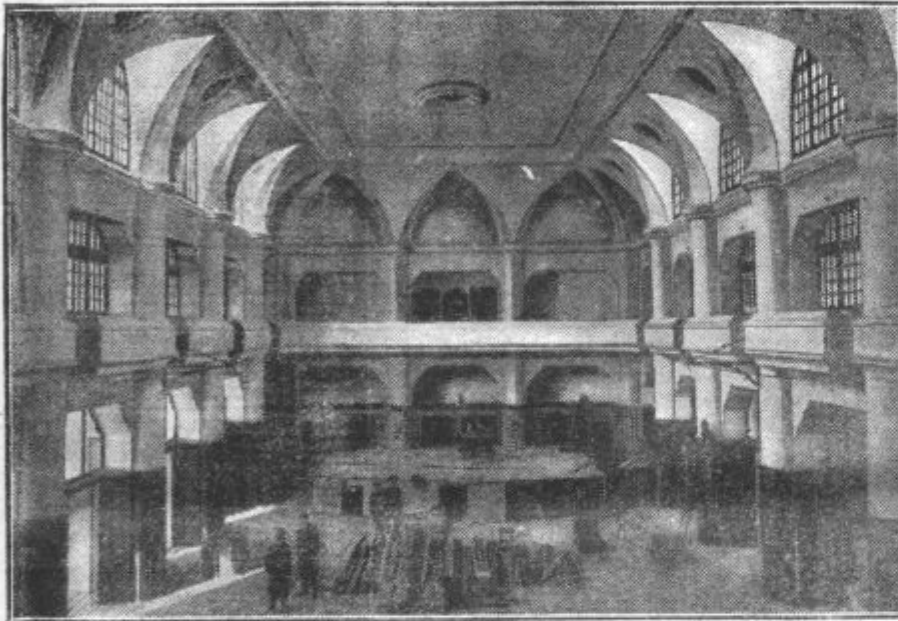
Pogled iz velike dvorane z ložami v žensko telovadnico novega Sokolskega doma na Taboru.

Josip Turk, predsednik odbora za zgradbo Sokolskega doma na Taboru in njegov veliki dobrotnik.

Dr. Pavel Pestotnik, zaslužni starosta Sokola I. v Ljubljani, ki si je zgradil prekrasni dom na Taboru.

† **Anton Bončar**, ki je za Sokolski dom na Taboru daroval 150.000 dinarjev in s tem plemenitim činom ovekovečil svoje ime.

Na levi:

Velika dvorana novega Sokolskega doma, ki je največji in najlepši v državi.

Na desni:

Zofka Kveder-Demetrovičeva, naša najboljša pisateljica je v nedeljo 21. t. m. v Zagrebu izdihnila svojo plemenito dušo.

Na desni:

Sprevod v Strukovski gasilski župi včlanjenih gasilskih društev v Prodanovcih v Prekmurju z župno godbo na čelu.

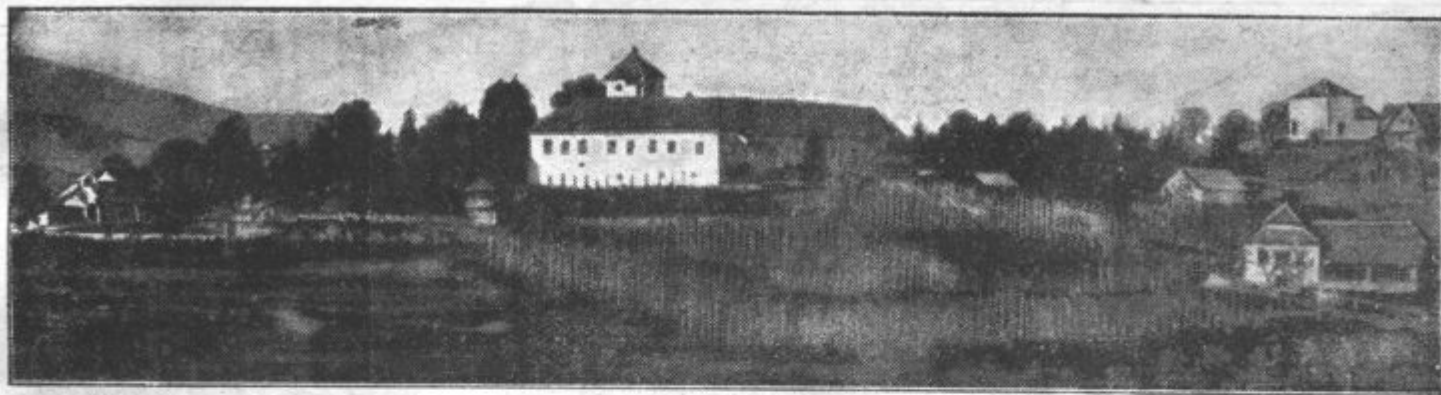
Na levi:

† **Andrej Slokar**, občinski svetovalec, zaslužni napredni in sokolski delavec v Domžalah, ki je umrl 22. t. m. in bil pokopan v sredo ob ogromni vdeležbi domačinov iz Domžal in okolice ter svojih rojakov iz zasedenega ozemlja.

Na desni:

Sokolski tamburaški zbor Javornik—Koroška Bela pod vodstvom br. N. Ferluge, tamošnjega učitelja, ki je zboru požrtvovalno načeloval od njegove ustanovitve l. 1922 pa do svoje premestitve v Rajhenburg.

Državna kmetijska šola na Grmu, ki nam je vzgojila naše najboljše kmetovalce je minulo nedeljo slavila 40 letnico svojega obstoja.

Na desni:

† Rihard Dolenc, prvi ravnatelj šole na Grmu od 1886-1907.

Spodaj:

Kmetijski svetnik Bohuslav Skalicky, sedanj ravnatelj šole na Grmu.

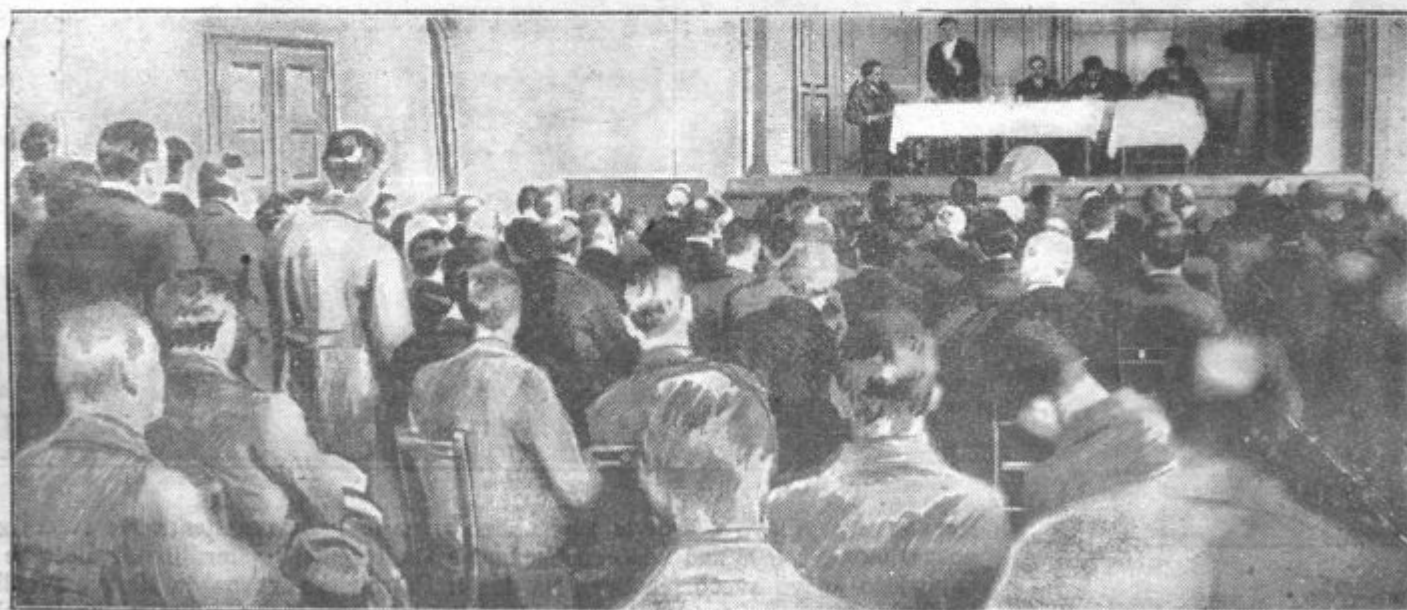
Zgoraj:

Inž Albert Vedernjak, ravnatelj šole na Grmu od l. 1919.—1921., sedaj referent pri agrarni reformi v Mariboru.

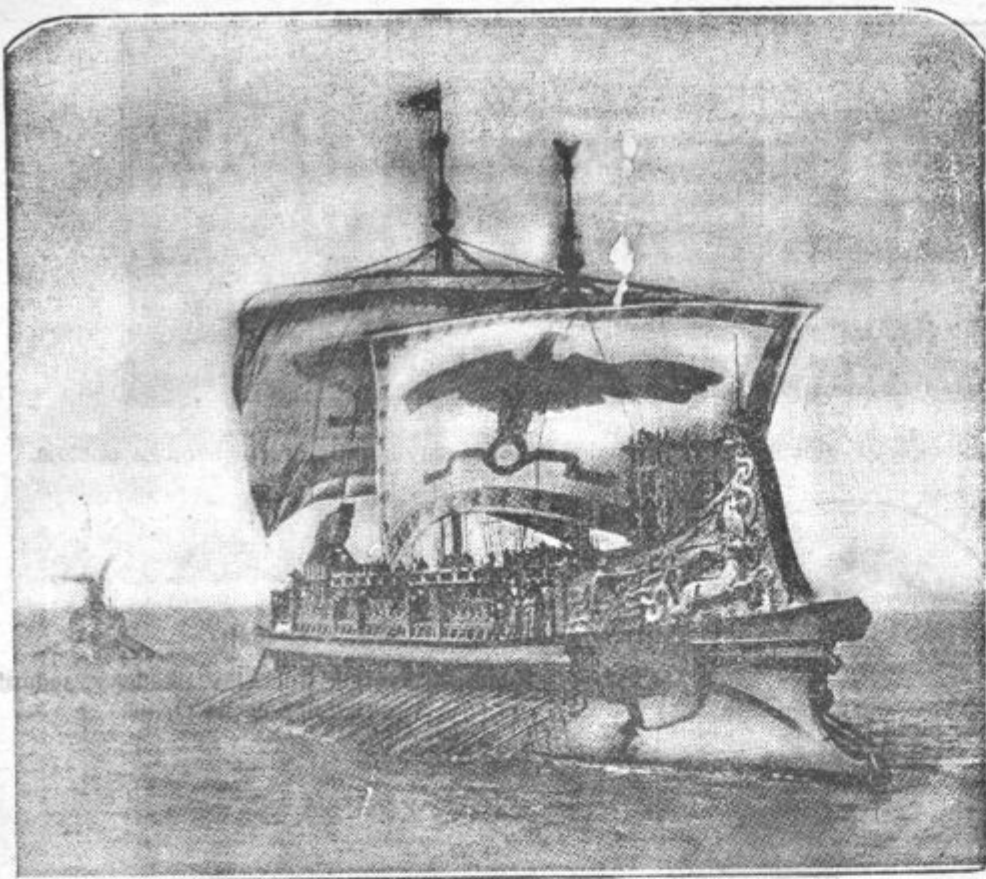

Na levi:

Kmetijski svetnik Viljem Rohrman, od 1907 do 1919 ravnatelj šole na Grmu, sedaj urednik »Kmetovalca«.

Stajno obiskan shod SDS na Viču, kjer sta govorila naša rodna poslanca dr. Gregor Žerjav in dr. Ljudevit Pivko.

Rimska bojna ladnica, s kakoršnimi so si v starih časih osvojili Rimljani skoro ves tedaj znani svet.

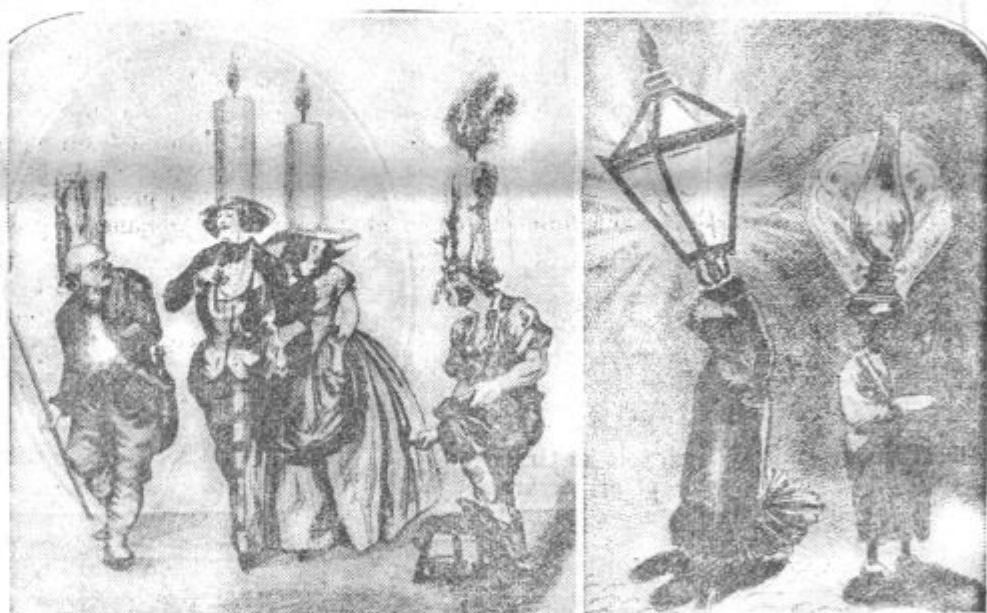

Živobarvna papiga »ara«. Papige žive po pragozdovih vročih delov sveta, večkrat v velikih jatah. Kadar se pa približajo vsem, naredo veliko škodo na sadežih. Pobijajo jih radi pisanega perja, mnogo jih pa polove, ker se lahko nauče govoriti. Papiga doseže nad 100 let visoko starost.

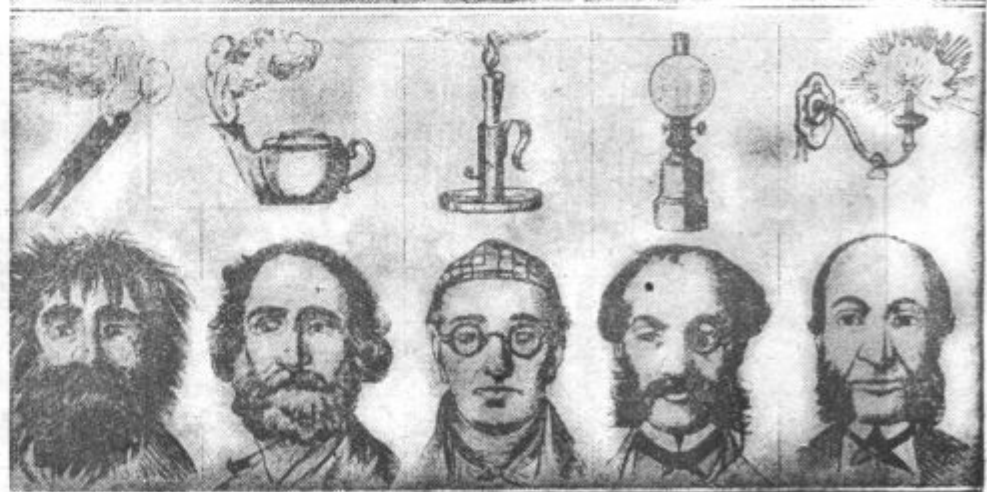

Na levi:

Ivana Trebušakova, ki je v Toplicah pri Zagorju ob Savi v postelji pobila svojega moža s sekuro in ga zažgala, je bila te dni v Ljubljani pri poroti obsojena na smrt.

Činčila, mala glodavka iz južnoameriške države Čile, daje najdragocenejše krzno.

Razvoj razsvetljave v šaljih slikah. Zgoraj na levi: Zmaga stearinove sveče (gospod in gospa) okrog l. 1835 nad voščeno (mežnar s »kajfežem«) in smrdljivo, kadečo se in vedno kapljajočo lojevo svečo (čevljar). Na desni: Petrolejska (gospa) in plinova svetilka (beračica). Spodaj razvoj razsvetljave: baklja, olje, lojeva sveča, petrolej in plin ter obrazi ljudi, kakoršni so bili v tistih časih.